

بررسی موانع صادراتی واحد‌های صادرکننده استان زنجان

فروردین ۱۴۰۳

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی زنجان

مقدمه

با توجه به هدفگذاری مدیران استانی برای افزایش صادرات استان، در سال 1402 طی جلسات متعددی در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی، مسائل و مشکلات صادرکنندگان مورد بررسی و پیگیری قرار گرفت و برخی از مشکلات مرتفع شد. اما همچنان صادرکنندگان با مشکلات و موانع عدیده ای مواجه هستند و رسیدن به هدف افزایش صادرات مستلزم رفع موانع موجود می باشد.

اتاق بازرگانی نیز با توجه به رسالت خود به عنوان پارلمان بخش خصوصی و همچنین به عنوان دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در تلاش بوده تا مشکلات و موانع موجود را احصا و در جلسات متعددی که با حضور مدیران استانی برگزار می شود به بررسی و پیگیری مشکلات بپردازد.

شورای
گفت
وگویی
دولت و
بخش
خصوصی
استان
زنجان

گزارش عملکرد شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی در راستای پیگیری مشکلات صادراتی استان در سال 1402

توضیحات

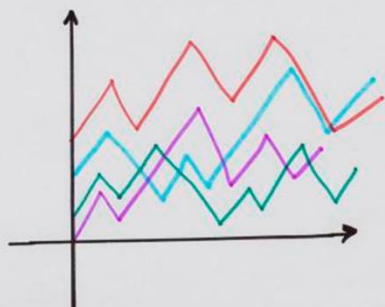
وضع مالیات علی الحساب ۲ درصدی برای صادرات، موجب ایجاد دغدغه برای فعالان معدنی استان شده بود. استان زنجان نیز همراه با استانهای دیگر، پیگیر موضوع بود و این موضوع در جلسات کارگروه کارشناسی و اصلی شورای استانی (جلسه ۷۷) مطرح گردید و رئیس اداره صمت استان نیز در جلسه ۷۷ شورای گفتگو اشاره نمودند که مکاتبات و پیگیریهای لازم از سوی این اداره برای موضوع وصول مالیات علی الحساب ۲ درصدی صادرات با وزارت امور اقتصادی و دارایی صورت گرفته است. در جلسه ۷۸ شورا نیز که با حضور وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی برگزار شد، موضوع مجدداً توسط رئیس خانه معدن استان زنجان و همچنین توسط نایب رئیس انجمن صنایع و معادن سرب و روی ایران به نمایندگی از سوی فعالان معدنی استان مطرح گردید. و در نهایت در مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۱۵ با دستور وزیر امور اقتصادی و دارایی این بخشنامه متوقف و مشکل صادرکنندگان در این راستا مرتفع گردید.

وضع عوارض صادراتی بر مواد خام و نیمه خام موضوع بند "ز" تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۴۰۲ موجب ایجاد دغدغه برای فعالان معدنی استان به ویژه صادرکنندگان محصولات صادراتی از محل ورود موقت شده بود بنابراین موضوع به صورت دقیق در جلسه کارگروه کارشناسی (۱۴۰۲/۰۵/۰۱) مورد بررسی قرار گرفت و مغایرتهای قانونی آن استخراج و در جلسه ۷۵ شورا نیز مطرح گردید. مهمترین مغایرت قانونی دستور العمل مذکور این بود که عوارض صادراتی به صورت عام در نظر گرفته شده بود و تفکیکی برای صادرات قطعی و صادرات از محل ورود موقت صورت نگرفته بود در حالی که بنابر تبصره ۲ ماده ۸۸ آییننامه اجرایی قانون امور گمرکی، صادرات از محل ورود موقت مشمول عوارض صادراتی نمیشود. مغایرتهای قانونی به دبیرخانه ملی شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و همچنین به معاونت هماهنگی امور اقتصادی استانداری زنجان منعکس شد تا پیگیریهای لازم صورت گیرد. مغایرت قانونی مطرح شده، در جلسه ۱۱۸ شورای ملی بررسی شد و در نهایت با توجه به مصوبات جلسه ۱۱۸ شورای ملی، گمرک ایران بخشنامه شماره ۱۸۲۶۰۳۳/۱۴۰۲/۱۷۵ را در مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۰ ابلاغ نمود

مشکلات مرتفع شده

مرتفع شدن مشکل صادرکنندگان استان در حوزه صادرات مواد خام و نیمه خام با توقف بخشنامه وصول علی الحساب مالیات به میزان دو درصد ارزش صادراتی (نامه وزیر امور اقتصادی به رئیس کل گمرک ایران به شماره ۱۴۰۲/۱۲/۱۵ مورخ ۲/ ۲۴۶۸۸۸)

رفع مشکل پرداخت عوارض صادراتی صادرات کالا از محل ورود موقت برای پردازش موضوع بند (ز) تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۴۰۲ با ابلاغ بخشنامه گمرک (بخشنامه شماره ۱۸۲۶۰۳۳/۱۴۰۲/۱۷۵ مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۰)

گزارش عملکرد شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی در راستای پیگیری مشکلات صادراتی استان در سال ۱۴۰۲

توضیحات

وضع عوارض صادراتی موضوع بند ۲ "تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۴۰۲ موجب به مخاطره افتادن فعالیت فعالان حوزه معدن استان شده بود. این موضوع در جلسات مختلف به ویژه در جلسات شورای استانی (جلسات ۷۵، ۷۷، ۷۸) توسط خانه معدن استان و همچنین انجمن صنایع و معادن سرب و روی ایران و فعالان معدنی مطرح گردید. استان زنجان نیز همراه با سایر استان-های معدنی کشور، پیگیر موضوع بود. علاوه بر پیگیری موضوع توسط دستگاههای ذیربط استانی، دبیرخانه شورای استانی نیز از طریق ارسال نظرات و پیشنهادات به دبیرخانه ملی شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی پیگیر موضوع بود. موضوع بازنگری در عوارض صادراتی مواد خام و نیمه خام در جلسه ۱۱۸ شورای ملی (دستور اول جلسه) طرح و مورد بررسی قرار گرفت و با توجه به مصوبات جلسه مذکور، در نهایت با ابلاغ تصویب نامه هیئت وزیران در مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۰۹ عوارض صادراتی برخی از مواد خام و نیمه خام معدنی مورد بازنگری قرار گرفت و اصلاح شد

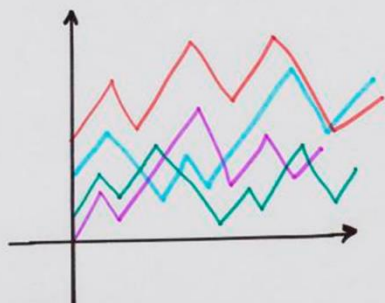
لازم به ذکر است دبیر شورای استان زنجان نیز در جلسه ۱۱۸ شورای ملی حضور داشت

مشکلات مرتفع شده

مرتفع شدن مشکل فعالان معدنی استان زنجان با ابلاغ تصویب نامه هیئت وزیران (به شماره ۲۲۶۸۴۸/ت ۶۲۱۵۶ مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۰۹) در خصوص اصلاح میزان عوارض صادراتی برخی از مواد خام و نیمه خام

تعطل بانک مرکزی در اعمال مدارک و اسناد مربوط به رفع تعهد ارزی موجب مشکلات زیادی به ویژه در حوزه مالیات برای فعالان این صنعت شده بود. یکی از این مشکلات، از دست رفتن فرصت استفاده از معافیت‌های مالیاتی بود. صادرکنندگان اذعان داشتند که مدارک خود را به موقع و به صورت کامل ارسال نکرده‌اند اما به دلیل عدم اعمال توسط بانک مرکزی نمیتوانند در موعد مقرر از معافیت‌های مالیاتی صادرات برخوردار شوند. این موضوع در جلسه کارشناسی و اصلی شورا (جلسه ۷۵) بررسی شد و استاندار دستور دادند که موضوع رفع تعهد ارزی ورود موقت به صورت ویژه توسط اداره صنعت، معدن و تجارت استان و همچنین معاونت هماهنگی امور اقتصادی استانداری دنبال شود. در این راستا دستگاههای ذیربط استان زنجان نیز همزمان با استانهای دیگر، پیگیر موضوع بودند و در نهایت این موضوع با ابلاغ مصوبات جلسه ۱۸ کارگروه بازگشت ارز حاصل از صادرات رفع شده و مقرر شده است صادرکنندگانی که مدارک خود را در موعد مقرر ارسال نکرده‌اند و قصوری در خصوص پرونده رفع تعهد خود نداشته‌اند میتوانند از معافیت‌های مالیاتی بهره‌مند شوند

امکان بهره مندی از معافیت مالیاتی برای صادرکنندگان استان از محل ورود موقت (به ویژه برای صادرکنندگان شمش روی) با ابلاغ مصوبات (بند ۱ مصوبات) هجدهمین جلسه کارگروه بازگشت ارز حاصل از صادرات شماره ۲۰۵۲۲۲۷ مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۱۵

احصای موانع صادراتی

در راستای احصای موانع صادراتی استان پرسشنامه ای، تهیه و از صادرکنندگان استان نظرسنجی صورت گرفت.

بر اساس نتایج نظرسنجی، عمده ترین مشکل صادرکنندگان استان در رابطه مشکلات مرتبط با رفع تعهدات ارزی می باشد. نتایج حاصل از توزیع پرسشنامه و نظرسنجی به شرح ذیل قابل ارائه است:

سوالات پرسشنامه

سوال ۱ محدودیت در دسترسی به بازارهای هدف یا از دست رفتن بازارهای صادراتی

سوال ۲ افزایش هزینه ها (تولید، بازاریابی، توزیع و حمل)

سوال ۳ سیاست های ارزی برای بازگشت ارز حاصل از صادرات (رفع تعهدات ارزی)

سوال ۴ محدودیت های انتقال ارز

سوال ۵ مشکلات تأمین مواد اولیه

سوال ۶ مشکلات تخصیص ارز

سوال ۷ مشکلات بانکی و تأمین نقدینگی

سوال ۸ مشکلات حمل بار (زمینی، هوایی، ریلی، دریایی)

سوال ۹ فقدان زیرساخت های صادراتی از جمله پایانه ها و ...

سوال ۱۰ ممنوعیت صادرات به کشور مقصد

سوال ۱۱ عدم توسعه گمرکات تخصصی

سوال ۱۲ عدم امکان دریافت ضمانت نامه های صادراتی

سوال ۱۳ ارزش گذاری کالای صادراتی

سوال ۱۴ اعمال محدودیت های تجاری از جمله تعلیق کارت بازرگانی

پاسخگویی بر اساس درجه
اهمیت (وزن)

۱ عدم تأثیر

۲ تأثیر کم

۳ تأثیر متوسط

۴ تأثیر زیاد

۵ تأثیر خیلی زیاد

نتایج پرسشنامه

سوالات	میانگین وزنی	تأثیر در روند صادرات
سوال ۱ محدودیت در دسترسی به بازارهای هدف یا از دست رفتن بازارهای صادراتی	۳/۵۶	بین متوسط تا زیاد
سوال ۲ افزایش هزینه ها (تولید، بازاریابی، توزیع و حمل)	۴	زیاد
سوال ۳ سیاست های ارزی برای بازگشت ارز حاصل از صادرات (رفع تعهدات ارزی)	۴/۷۳	بین زیاد تا خیلی زیاد
سوال ۴ محدودیت های انتقال ارز	۴/۲۷	بین زیاد تا خیلی زیاد
سوال ۵ مشکلات تأمین مواد اولیه	۳	متوسط
سوال ۶ مشکلات تخصیص ارز	۳/۵۸	بین متوسط تا زیاد
سوال ۷ مشکلات بانکی و تأمین نقدینگی	۳/۷۳	بین متوسط تا زیاد
سوال ۸ مشکلات حمل بار (زمینی، هوایی، ریلی، دریایی)	۲/۱۳	بین کم تا متوسط
سوال ۹ فقدان زیرساخت های صادراتی از جمله پایانه ها و ...	۲/۱۸	بین کم تا متوسط
سوال ۱۰ ممنوعیت صادرات به کشور مقصد	۲/۶	بین کم تا متوسط
سوال ۱۱ عدم توسعه گمرکات تخصصی	۲/۴	بین کم تا متوسط
سوال ۱۲ عدم امکان دریافت ضمانت نامه های صادراتی	۲/۸۲	بین کم تا متوسط
سوال ۱۳ ارزش گذاری کالای صادراتی	۲/۶۹	بین کم تا متوسط
سوال ۱۴ اعمال محدودیت های تجاری از جمله تعلیق کارت بازرگانی	۲/۵۱	بین کم تا متوسط

نتایج پرسشنامه

- بر اساس نتایج حاصل از نظرسنجی، از 45 واحد مشارکت کننده در نظرسنجی، پاسخ 87 درصد آنها به سوال 3 که در خصوص مشکلات مرتبط با سیاست بازگشت ارز حاصل از صادرات (رفع تعهدات ارزی) است، این بوده که این موضوع در روند صادرات آنها تأثیر خیلی زیادی داشته است.
- حدود 58 درصد از پاسخ های 45 واحد صادرکننده به سوال 4 (محدودیت های انتقال ارز) این بوده که این عامل نیز تأثیر خیلی زیادی در روند صادرات آنها داشته است.

مشکلات و موانع سایر

شورای
گفت
وگویی
دولت و
بخش
خصوصی
استان
زنجان

علاوه بر سوالات مذکور، از واحدهای صادراتی درخواست شد که سایر مواردی که در روند صادرات آنها تأثیر دارد را نیز ذکر نمایند. سایر موارد مطرح شده به شرح ذیل می باشد:

- صدور بخشنامه ها و دستورالعمل های خلق الساعه و محدود کننده در خصوص صادرات و واردات
- قیمت گذاری دستوری برای شمش روی در بورس کالا
- مشکلات مرتبط با رفع تعهد ارزی صادرات از محل ورود
- موقت به دلیل سیستمی نبودن فرایند رفع تعهد ارزی
- کاهش تولید به دلیل وضع قوانین محدود کننده در واردات
- کاهش انگیزه صادرکنندگان برای صادرات به دلیل اختلاف بسیار زیاد نرخ ارز نیعایی و نرخ ارز بازار آزاد
- بالا بودن قیمت انرژی و در نتیجه افزایش هزینه های تولید

سایر مشکلات و موانع

شورای
گفت
وگوي
دولت و
بخش
خصوصی
استان
زنجان

- کاهش تولید به دلیل ناترازی انرژی در فصل تابستان و زمستان
- کاهش صادرات به عراق به دلیل تغییرات مقررات عراق (عدم تخصیص ارز دولتی به تجار خود جهت واردات از ایران)
- عدم استقرار نماینده تام الاختیار بانک مرکزی در استان
- عدم تخصیص به موقع سهمیه ارز واردات (مواد اولیه برخی از واحدهای صادراتی از طریق واردات تأمین می شود)
- عدم امکان استفاده از معافیت های مالیاتی صادرات به دلیل مشکلات مرتبط با رفع تعهدات ارزی
- عدم اتصال و هماهنگی بین سامانه های گمرک، توسعه تجارت و بانک مرکزی و امور مالیاتی و ...
- افزایش صادرات از گمرکات مرزی (صادرکنندگان، صادرات خود را به شرکتهای بازرگانی واگذار کرده اند و با کارت بازرگانی خود صادرات انجام نمی دهند)
- روند طولانی فرآیندها در گمرک

صادرات از سایر گمرکات

برخی از واحدهای مشارکت کننده در نظرسنجی، از سایر گمرکات نیز صادرات انجام می دهند؛ لیست سایر گمرکات به شرح ذیل می باشد

واحدهای صادراتی	صادرات از سایر گمرکات
شرکت پاسخ دهنده: فعال در حوزه صنایع غذایی	به دلیل گستردگی سبد کالای صادراتی، علاوه بر گمرک زنجان از اکثر گمرکات کشور (از جمله فارس، تهران، زاهدان، کرمانشاه، خراسان) صادرات انجام می دهند
شرکت پاسخ دهنده: فعال در حوزه برق و الکترونیک	علاوه بر گمرک زنجان، برخی از محصولات را با توجه به محدودیت زمان و نوع حمل، از گمرک فرودگاه امام خمینی صادر می نمایند.
شرکت پاسخ دهنده: فعال در حوزه صنایع بهداشتی	علاوه بر گمرک زنجان، از گمرک اینچه برون و گمرک سرخس صادرات دارند. با توجه به اینکه صادرات قابل توجهی به قزاقستان دارند باید از سرخس و از طریق ترکمنستان صادرات کنند
شرکتهای پاسخ دهنده: برخی از شرکتهای صنعت روی	با توجه به نوع مشتریان و کشور مقصد و همچنین به دلیل تسهیل در امور گمرکی از گمرک شهید رجایی بندرعباس نیز صادرات انجام می دهند
شرکت پاسخ دهنده: فعال در حوزه فلزات رنگین	علاوه بر گمرک زنجان، با توجه به کشور مقصد از گمرک شهید رجایی بندرعباس نیز صادرات انجام می دهند

صادرات از سایر گمرکات

برخی از واحدهای مشارکت کننده در نظرسنجی، از سایر گمرکات نیز صادرات انجام می دهند؛ لیست سایر گمرکات به شرح ذیل می باشد

صادرات از سایر گمرکات	واحدهای صادراتی
علاوه بر گمرک زنجان، از گمرک بازرگان، تمرچین، باشماق، اصفهان، نوردوز صادرات داشته اند (به دلیل برخی از مشکلات در گمرک زنجان)	شرکت پاسخ دهنده: فعال در حوزه تولید گرانول
علاوه بر گمرک زنجان از گمرک تبریز و بندرعباس صادرات داشته اند (به دلیل حمل دریایی از بندرعباس صادرات داشته اند)	شرکت پاسخ دهنده: فعال در حوزه صنایع غذایی
به دلیل درخواست مشتری از گمرک سرخس، بندرعباس، رازی صادرات انجام داده اند	شرکت پاسخ دهنده: فعال در حوزه تولید خاک های رنگبر
گمرک باهنر و گمرک شهید رجایی (به دلیل محدودیت در گمرک زنجان)	شرکت پاسخ دهنده: برخی از شرکتهای صنعت روی
گمرک رازی (به دلیل محدودیت در گمرک زنجان)	شرکت پاسخ دهنده: فعال در حوزه تولید شیشه

با تشکر از
توجه شما